

Bralna značka
v predbralnem in
zgodnjem bralnem
obdobju

Pregled pripravila:
Manca Perko

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

BRALNA ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije

Predšolska bralna značka

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

Prvi koraki:

- **prva polovica 90. let 20. st.** - različni kraji po Sloveniji
- pod okriljem različnih ustanov: splošna knjižnica (Ljubljana, N. Isakovič; Novo mesto, S. Kristan; K. Medved, Grosuplje), VVZ v povezavi z ZPM (Velenje, M. Glinšek)
- vrsta člankov o PBZ
- PBZ namenjena družinskemu branju (predvsem otroci v mali šoli)

Nacionalna raven:

- **druga polovica 90. let 20. st.** – pod okriljem Bralne značke Slovenije pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije
- Prva knjižna publikacija: Tilka JAMNIK (ur.), 1998: *Predšolska bralna značka*. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije
- PBZ namenjena družinskemu branju v predšolskem obdobju
- nacionalno motivacijsko gradivo: priznanje, pobarvanka, puzzle, leseni Ostržki

BRALNA ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije*

Predšolska bralna značka *Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS*

- **danes** – pod okriljem Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS (mag. T. Jamnik)
- namenjena družinskemu branju v predšolskem obdobju – v nekaterih vrtcih po vsej vertikali, nacionalno motivacijsko gradivo: mapa + 3 priznanja (P. Škerl), leseni Ostržki
- najrazličnejša poimenovanja: PBZ, Predšolska bralna značka Mavrična ribica, Bralček palček, Bralček malček, Bralna miška, Bralna značka Petra Nosa, Bralni palček, Ciciuhec ...
- v različnih oblikah živi v Sloveniji (najpogosteje povezava SIK-VVZ; ponekod podpora ZPM), v slovenskem zamejstvu in izseljenskem/zdomskem prostoru (ZRSŠ, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu)

Bralna značka
v predbralnem in zgodnjem bralnem obdobju
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

- Nacionalno motivacijsko gradivo danes.

*Bralna značka
v predbralnem in zgodnjem bralnem obdobju
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS*

- Tilka JAMNIK /Peter ŠKERL (il.)/, 2015 : *Ostržek bere za bralno značko.*
- Ljubljana: Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

*Bralna značka
v predbralnem in zgodnjem bralnem obdobju
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS*

Najpogostejše težave odraslih pri spodbujanju branja otrok:

- ne zavedajo se pomena branja (nasploh in v današnjem času - menijo, da v času digitalnih medijev branje ni potrebno; navdušeni so nad „spretnostjo“ otrok pri uporabi digitalnih medijev; sami zelo pogosto uporabljajo digitalne medije, tudi družbena/družabna omrežja – manj komunicirajo z otroki ...)
- nimajo lastne izkušnje (niso jim brali, ko so bili otroci)
- ne zavedajo se vloge, ki jo imajo pri razvijanju bralne pismenosti (svojih) otrok
- ne poznajo ustreznega bralnega gradiva
- ne najdejo se pri iskanju pomoči in podpore (vrtec, šola, knjižnica ...)
- imajo sami težave pri branju (tujejezičnost, slaba izobrazba, disleksija ...)
- pomanjkanje časa: branje je dejavnost, ki zahteva čas! – branje otrokom in branje otrok!

BRALNA ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije

*Bralna značka
v predbralnem in zgodnjem bralnem obdobju
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS*

BRALNA ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije*

Razvijanje družinskega branja pri Predšolski bralni znački

PBZ in BZ v prvih razredih devetletke: spodbuda in celoletna strokovna podpora odraslim pri družinskem branju in delu z bralnim gradivom:

- raznoliko in kakovostno (bralno) gradivo, prilagojeno starostnim skupinam
- različne oblike, načini, metode dela
- intenzivno sodelovanje VIZ-SIK (oz. šolske knjižnice), podpora ZPM

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS: nacionalna podpora mentorski mreži (strokovni delavci VIZ in SIK)

- nacionalna in regijska izobraževanja, bralne čajanke, Bralnice
- različni izbori kakovostnega bralnega gradiva (sodelovanje MKL, Pionirska CMKK; nagrade za MK idr.)
- nastopi ustvarjalcev
- motivacijsko gradivo

Bralna značka

v predbralnem in zgodnjem bralnem obdobju
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

Priporočeni potek “bralnega leta”:

Program načrtovati hkrati z drugimi dejavnostmi za prihajajoče leto (priporočila za branje, bralna gradiva, načrt metod dela/aktivnosti z otroki, kako k sodelovanju povabiti starše, kdaj in kako z branjem zaključiti)

Uradni začetek za vso vertikalo in za vsa območja – 17. september, dan zlatih knjig (dan rojstva in smrti Franceta Bevka) – TODA začetek in vse druge dejavnosti PBZ - prilagajati ritmu dela v vrtcu/skupini

- **na pomen branja opozoriti na prvem sestanku s starši (takrat tudi osnovne reči, povezane z BZ!)** – ob prvih informacijah o poteku leta tudi informacije/pogovor o pomenu branja;
- **uspešna praksa:** BZ začeti s posebnim srečanjem, npr.
 - z neko obliko bralne delavnice staršem omogočiti izkušnjo, da je skupno branje otrokom in tudi njim prijetno in koristno, da so jim mladinske knjige zanimive; simulacija družinskega branja.
 - starši, vzgojitelji/učitelji, knjižničar; v splošni ali šolski knjižnici; vzgojitelj/učitelj predstavi BZ, knjižničar knjižnico, prebere pravljico ... ; povabijo družine, da včlanijo otroke (zanje članarine v SIK-ih ni), običajno se včlanijo tudi nekateri starši ...

Bralna značka

v predbralnem in zgodnjem bralnem obdobju

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

- Čim več dejavnosti povezati z branjem in uporabo tiskanega gradiva: npr. peka piškotov; izdelava novoletnih voščilnic in okraskov za smrečico; priprava in izvedba vzpona na bližnji hrib; gre za uporabo različnega poučnega gradiva, priročnikov itd.; povezujemo tudi z leposlovjem, pravljicami itd. Na nek način to staršem sproti predstavljamo na oglasni deski, v posebnem kotičku v garderobi itd.
- Občasno v takšno delavnico povabimo starše in stare starše, npr. izdelava preprostih pustnih mask. (To je ena od možnosti MG branja! Toda pozor: v takšni bralnospodbujevalni delavnici najprej poiščemo v gradivu ideje in recepte, potem šele izdelujemo; kot višek srečanja preberemo ustrezno pravljico, nekja pesmic, rešujemo uganke ...)
- MG branje v najrazličnejših kombinacijah.

BRALNA ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije

Bralna značka v predbralnem in zgodnjem bralnem obdobju Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

Skrb za bralna gradiva:

- **bralni/knjižni koticiki, knjižnice (VVZ oz. ŠOLSKE):** kakovostna bralna/knjižna gradiva, do katerih ima otrok lahko dostop ves čas bivanja v skupini, so po možnosti dostopni tudi staršem/skrbnikom (izposoja, družinske delavnice); pogosti obiski bližnjih zbirk (vrtčevska, šolska knjižnica oz. sodelovanje s splošno knjižnico), tudi s starši/skrbniki/drugimi družinskimi člani
- **bralni/knjižni nahrbtniki, vrečke, kovčki ...:** kakovostno gradivo pošiljati v družine
- **priporočilni sezname (okvirni, izbirni znotraj + zunaj, npr. 30 naslovov), pripravijo mentorji/mentorske skupine/knjižnice (nujno posodabljati):** starše spodbujati k izposoji (in nakupu) kakovostnega bralnega gradiva
 - priporočilne sezname naj starši dobijo v roke; naj bodo dostopni na javnem mestu v vrtcu in na vidnem mestu na spletni strani
- **“normativ” za PBZ in zgodnje bralno obdobje: 3 + 1:** spodbujati družinsko branje vse leto; spodbujati, spremljati tudi, ko so „obveznosti“ že izpolnjene ...

Bralna značka

v predbralnem in zgodnjem bralnem obdobju

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

Celoletno delo z bralci in starši:

- **“pravila” in časovnica** (koliko, kako in kdaj “pripovedovati” za BZ in do kdaj naj bi se BZ zaključila)
- **“poročanja/pogovori” o prebranem: v skladu s sposobnostmi posamezne skupine in individualizacija!** - priprave na “nastop” naj ne presežejo moči staršev in otrok (ob knjigah, ki so jih prebrali vsi – skupni pogovori; voden “klepet” ob listanju ilustracij; učenje pesmi in recitacije – po izbiri; za sramežljivejše, manj govorno sposobne otroke – individualni pogovori z vzgojiteljem_ico, učiteljem_ico, risbica, če imamo CD – pojemo; povezava z gledališkimi/lutkovnimi predstavami, risankami ...)
- **v predbralnem obdobju sodelujejo vsi otroci:** če BZ v skupini - v prizadevanja vključiti prav vse otroke! (vključiti starejše sorojence, stare starše; “dovoliti”/spodbujati branje v maternem jeziku; za tiste, kjer družinsko branje kljub spodbudam odpove, je na voljo vzgojitelj_ica, varuh_inja, učitelj_ica, knjižničar_ka)
- pri BZ je za družine pomembno predvsem **celoletno, čim bolj ljubeznivo in spodbudno sodelovanje ter strokovna in človeška podpora – da je branje čim bolj v veselje!**

BRALNA ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije

Bralna značka

v predbralnem in zgodnjem bralnem obdobju

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

Zaključki BZ:

od 2. aprila (mednarodni dan knjig za otroke) dalje – vsekakor prilagajati ritmu skupine, vrtca, razreda in v skladu s tem določiti zaključek – **praznik za otroke in njihove družine:**

- za skupino in starše ob koncu leta, kjer podeljujemo druge nagrade, priznanja, otroci nastopajo ... - otroci/družine dobijo tudi priznanja BZ
- posebna “bralna/knjižna” prireditev za skupino in starše, za ves vrtec, vse prva/začetne razrede v knjižnici – otroci/družine dobijo tudi priznanja BZ
- ogled lutkovne predstave, izlet ...
- obisk avtorja – terja posebne priprave (načrtovanje od začetka bralnega leta, vključevanje avtorjevih knjig/e v sezname, priprava razstave, “bralni nahrbtnik” dela tega avtorja ... – vsekakor: otroci naj poznajo vsak vsaj po 1 avtorjevo delo); na druženje z avtorjem lahko povabimo tudi starše ...
- **Spodbujamo družinsko branje še naprej, čez poletje, do naslednjega leta** 😊 (tudi letovanja ZPMS!): npr. s seznamom leposlovja in turističnih priročnikov o raznih učenih in drugih poteh po Sloveniji, primernih za družinsko branje in pohajkovanje. 😊

BRALNA ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS
Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije

*Bralna značka
v predbralnem in zgodnjem bralnem
obdobju
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS*

Hvala za dobro družbo! 😊

BRALNA ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije*